

Weidevogelcompensatie

Plan van Aanpak

Versieblad

Versie	Datum	Wijzigingen
0.1	06/04/2011	Eerste concept versie
0.2	06/07/2011	Tweede concept versie
0.3	12/07/2011	Derde concept
1.0	03/04/2012	Definitief

Datum: 03-04-2012

Status: Definitief

Opstellers: F. Kranen, H. Hazelhorst en A. Otten 8118

Productnummer: <WBS-element>

EDO-zaaknummer:

1 Afbakening

Dit Plan van Aanpak Weidevogelcompensatie IJsseldelta-Zuid heeft twee functies. Enerzijds wordt de opgave in beeld gebracht binnen de spelregels voor compensatie voortvloeiend uit provinciaal beleid (*Weidevogelcompensatie bij gebiedsontwikkeling IJsseldelta-Zuid, d.d. 6 juli 2010*), anderzijds wordt er een voorstel gedaan voor de werkwijze die de provincie kan hanteren om, binnen deze kaderstellende eisen en in overleg met belanghebbende partijen, te komen tot een goede en duurzame weidevogelcompensatie.

IJsseldelta-Zuid

Onderdeel van de integrale gebiedsontwikkeling IJsseldelta-Zuid zijn de aanleg van een hoogwatergeul, woongebied Reeve en de realisatie van ongeveer 300 ha. nieuwe natuur. Door deze gebiedsontwikkeling gaat een deel van het bestaande weidevogelgebied verloren. Uitgangspunt voor het bepalen van het aantal aangetaste territoria is dat deze ter plaatse van gebiedsontwikkelingen, zoals de geplande bypass en geplande woningbouw geheel verdwijnen. Daarnaast zijn ook verstoringsafstanden relevant.

De provincie geeft in de Omgevingsvisie Overijssel aan dat bij ruimtelijke ontwikkelingen het verlies aan ecologisch en/of landschappelijke waarden in voldoende mate moet worden gecompenseerd door investeringen ter versterking van ruimtelijke kwaliteit in de omgeving.

Het compensatieplan EHS & Weidevogels (april 2011) dat door adviesbureau Tauw voor het te nemen Projectbesluit (SNIP3) voor IJsseldelta-Zuid is gemaakt, vormt de basis voor het bepalen van de compensatieopgave.

Bij de compensatieopgave van de IJsseldelta-Zuid is uitgegaan van het gehele plangebied. Op basis van telgegevens is bepaald wat het kwantitatieve verlies aan broedparen per deelgebied is. Het compensatieplan biedt een gedetailleerde uitwerking van de verstoorte gebieden, de te compenseren aantal broedparen en de financiële consequenties van de compensatieopgave.

Leeswijzer

In paragraaf 1.1 wordt kort maar bondig het provinciaal compensatiebeginsel weergegeven. Dit biedt het belangrijkste kader waarbinnen de compensatieopgave gerealiseerd dient te worden. In paragraaf 1.2 is een aantal randvoorwaarden en uitgangspunten opgetekend die een basis vormen voor het procesvoorstel om te komen tot een goede compensatie. Hoofdstuk 2 geeft een beeld van de te behalen doelen in aantallen, oppervlakten en termijnen. Hoofdstuk 3 schetst de meest gewenste aanpak, de rol van de provincie, de gebiedsmakelaar en overige betrokken partijen en geeft een indicatie voor de financiering van de compensatie. Hoofdstuk 4 is meer een leidraad waarin de te nemen acties en te doorlopen fasen worden weergegeven. In bijlage 1 is het Plan van Aanpak van de gemeente kampen opgenomen en in bijlage 2 vindt u een overzicht van de belangrijkste contactpersonen.

Vermeldenswaardig is dat het compensatieplan EHS & Weidevogels en voorliggend Plan van Aanpak Weidevogelcompensatie zijn afgestemd met betrokken organisaties uit de klankbordgroep IJsseldelta-Zuid in het algemeen, de eenheid Natuur en Milieu (voorheen LNL) van de provincie, de Agrarische Natuurvereniging Camperland en Natuur en Milieu Overijssel in het bijzonder.

1.1 Provinciaal compensatiebeginsel

De Gedeputeerde Staten van Overijssel hebben op 6 juli 2010 ingestemd met onderstaande uitgangspunten voor weidevogelcompensatie bij gebiedsontwikkeling IJsseldelta-Zuid:

- A.** Realiseer compensatie zo dicht mogelijk bij de ingreep op voor weidevogels kansrijke plekken
- B.** Bundel compensatieprojecten/plannen zoveel mogelijk
- C.** Regel de compensatie duurzaam

- D. De kwaliteit in het gebied blijft gelijk of wordt verhoogd
- E. Geef initiatiefnemers ruimte met creatieve oplossingen te komen
- F. Compensatie moet geregeld zijn voor de ingreep plaatsvindt
- G. Monitor het compensatieproject
- H. Financiële compensatie als sluitstuk

1.2 Uitgangspunten en definitie van de compensatieopgave voor IJsseldelta-Zuid

Bij de uitvoering van de compensatie worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Compensatie dient plaats te vinden in kansrijke gebieden en door kwaliteitsverbetering van al bestaande (weide)gebieden omdat het niet mogelijk is in Nederland een vergelijkbaar gebied met dezelfde oppervlakte te vinden voor compensatie;
- Er dient een duurzame oplossing gerealiseerd te worden. Dit betekent concreet dat zeker gesteld moet worden dat de compensatie geen tijdelijk karakter heeft en de voorbereiding, uitvoering en financiering van de compensatie onderdeel is van het project IJsseldelta-Zuid;
- Er dient in principe gecompenseerd te worden voor alle weidevogels in het gebied die verdwijnen door de gebiedsontwikkeling. Wel is bepaald dat de Grutto wordt gehanteerd als gidssoort voor de benodigde compensatie;
- Compensatie vindt bij voorkeur plaats in één aaneengesloten gebied, op basis van optimaal beheer;
- Het is wenselijk dat in het beoogde compensatiegebied zich al een populatie weidevogels bevindt;
- De provincie Overijssel zal een gebiedsmakelaar inschakelen om de gesprekken en onderhandelingen met geïnteresseerde agrariërs te voeren en het vervolgproces te coördineren;
- Deze gebiedsmakelaar zal gedurende het proces handelen in nauw contact met DLG en de eenheid LNL van de provincie;
- Bij onderhandelingen met geïnteresseerde partijen zal rekening worden gehouden met het duurzaamheidsbeginsel. Compensatieafspraken dienen contractueel vastgelegd te worden voor een periode van tenminste 30 jaar;
- De territoria weidevogels langs de Hanzelijn worden niet gecompenseerd door de gemeente Kampen of de provincie (*zie paragraaf 2.1*);
- De compensatiemaatregelen zijn per deelgebied uitgewerkt en dienen als verdeelsleutel tussen de provincie Overijssel en Kampen;
- De Provincie en de gemeente Kampen zijn ieder voor zich verantwoordelijk voor hun deel van de compensatie (*zie paragraaf 2.1. en bijlage 1*).

2 Te behalen doelen

In dit hoofdstuk wordt de compensatieopgave nader gespecificeerd. Er wordt gekeken naar de aantallen broedparen (uitgaande van de grutto als gidssoort) dat gecompenseerd dient te worden, het benodigde oppervlakte weidegebied dat nodig is om dit te bewerkstelligen en er wordt ingegaan op de fasering in tijd en monitoring van het proces.

2.1 Aantallen

Het weidevogelonderzoek van Altenburg & Wymenga uit 2007 dient als basis voor de berekening van de compensatieopgave voor het project IJsseldelta-Zuid. Deze telling uit 2007 vond plaats in een onverstoorde situatie en geeft een meest representatief beeld van de lokale populatie weidevogels. Tijdens dit onderzoek werden in het projectgebied IJsseldelta-Zuid 53 broedparen Grutto geteld. Na verdiscontering van de jaarlijkse afname van de weidevogelpopulaties in de regio komt men uit op een compensatieopgave van 48 broedparen in 2010 en 44 broedparen in 2013*.

De negatieve effecten die de aanleg van de Hanzelijn heeft gehad op het aantal broedparen Grutto dient hier nog van af te worden gehaald. Bij het berekenen van dit verstoringseffect wordt uitgegaan van een eerste zone van 100 meter aan weerszijden van de Hanzelijn waarbinnen er door verstoring van de Hanzelijn geen broedparen Grutto meer voorkomen. Daarnaast wordt er uitgegaan van een tweede zone van 100 tot 400 meter aan weerszijden van de Hanzelijn waarbij er een vermindering in het aantal broedpaartjes van 50% wordt geprojecteerd. De werkelijke afname van broedpaartjes verloopt gradueel, maar om het kwantificeerbaar te maken is gekozen voor deze benadering.

Compensatie-opgave

Met aftrek van de bovengenoemde Hanzelijn-slachtoffers resteert er een compensatieopgave van 40 broedparen Grutto. Hiervan worden er 6 toegeschreven aan de gemeente Kampen wat betekent dat de uiteindelijke compensatieopgave voor de provincie per 1 januari 2010 is vastgesteld op 34 broedparen*.

Kampen heeft tijdens het bestuurlijk overleg d.d. 11 mei 2011 aangegeven garant te staan voor hun eigen deel van de opgave. Dit betekent dat zij 6 broedparen* Grutto zullen compenseren. De gemeente heeft inmiddels een uitgewerkt plan van aanpak opgesteld waarin zij uitgaan van een compensatie van 8 broedparen. Dit is inclusief een opgave vanuit een andere compensatieverplichting. Plan van aanpak Kampen is opgenomen als bijlage 1 in dit document.

---

* Voor een uitgebreide uitleg van deze berekening wordt verwezen naar het SNIP3-product Compensatieplan EHS & weidevogel IJsseldelta-Zuid (april 2011) van bureau Tauw. Tevens is in dit product nader gespecificeerd wat deze opgave concreet voor de overige soorten weidevogels betekent. Bovenstaande aantallen zijn gebaseerd op de Grutto als gidssoort.

2.2 Oppervlakte

Uit het compensatieplan van Tauw blijkt dat een realisatie van 50 broedparen per 100 hectare niet onrealistisch is, onder voorwaarde dat dit gebeurt in optimale omstandigheden. Uit voorbeelden uit de praktijk (Van der Weg op Kampereiland, en Pelleboer in polder Mastenbroek) kunnen zelfs dichtheden van 1 broedpaar per hectare worden behaald. ANV Camperland en NMO zijn echter van mening dat deze dichtheden moeilijk haalbaar zijn en deze ambitie zeer onrealistisch is.

Mede op basis van dit advies zal de provincie een streefdichtheid van 1 broedpaar per 2 ha hanteren (ruim geïnterpreteerd). Er zal gezocht worden naar een gebied van circa 70 hectare aaneengesloten weidegebied. Voor een nadere uitleg verwijzen wij naar het Compensatieplan EHS & Weidevogels van bureau Tauw.

2.3 Planning en termijnen

Een belangrijk aspect van de compensatieopgave is dat de plannen en de voorbereiding welke nodig zijn ten behoeve van de compensatie - waaronder de eventuele afspraken met agrariërs en het Waterschap - gereed moeten zijn voordat daadwerkelijk met de uitvoering van het project IJsseldelta-Zuid wordt begonnen. Dit betekent dat al het voorbereidende werkzaamheden en afspraken vóór 1 juni 2013 afgerond moeten zijn. Deze termijn zal in het gesprek met de gebiedsmakelaar ook aangegeven worden.

Uitgaande van het duurzaamheidsbeginsel is het van belang om na het behalen van de compensatiedoelstelling het ingezette beleid te continueren voor een langere periode. Bij onderhandeling met geïnteresseerde partijen zal het duurzaamheidsbeginsel in acht worden genomen. Dit betekent dat compensatieafspraken contractueel vastgelegd dienen te worden voor de duur van minimaal 30 jaar.

Agrarisch natuurbeheer wordt doorgaans geregeld in periodes van 6 jaar. Dit betreft de lichtere pakketten. Hierbij bestaat het risico dat na die zes jaar de ploeg de grond in gaat. Zwaardere pakketten van een looptijd van 30 jaar genieten de voorkeur. Een belangrijk aspect van deze soort van overeenkomsten is dat hierbij de agrarische grond over dertig jaar wordt afgewaardeerd waarbij de grond na afloop een permanente natuurfunctie heeft.

De meest gehanteerde methode is via particulier natuurbeheer waarbij er sprake is van een blijvende bestemmingsverandering van landbouwgrond naar natuur. Hierbij is er sprake van grondwaardederving. Deze bedraagt ongeveer 80% van de grondwaarde en wordt in één keer afgekocht via het Groenfonds. Daarnaast zal er een jaarlijkse beheersvergoeding van ongeveer 450 euro per ha per jaar worden uitgekeerd.

Er zijn tal van varianten op deze constructie mogelijk. Een voorbeeld is het in één keer afkopen van een deel van de grondwaardederving (bijv. 40%) waarbij de overige 40% van de waardederving wordt gespreid over de looptijd van de overeenkomst als aanvulling op de jaarlijkse beheersvergoeding. Deze methode wordt momenteel gehanteerd door waterschap Groot Salland en garandeert een continue inspanning van de boer gedurende de looptijd van de overeenkomst.

2.4 Monitoring

In de periode na in werking treding van de contracten zal er monitoring plaatsvinden om de compensatie te waarborgen. Na ongeveer vijf jaar zal gekeken worden of de vastgelegde plannen zijn uitgevoerd en de kwaliteiten gerealiseerd zijn. Aan de hand daarvan kunnen beslissingen worden genomen over eventuele aanpassing van bijvoorbeeld het beheer als agrariërs daartoe bereid zijn. Dergelijke monitoring dient toegepast te worden gedurende de gehele looptijd van de compensatie. De Agrarische Natuurvereniging Camperland heeft mondeling aangegeven mee te zullen werken aan een goede monitoring, mede ook omdat zij dit vanuit reguliere werkzaamheden al doet en eenvoudig in kan passen.

Bij consultatie adviseert Natuur en Milieu Overijssel om de nieuwe compensatiegebieden toe te voegen aan de vaste meetnetten van de provincie (BMP, Broedvogel Monitoring Project), zodat de monitoring een vaste plek krijgt in een bestaande structuur waardoor deze gegarandeerd wordt en jaarlijks op dezelfde wijze wordt uitgevoerd. Dit is een zeer interessante optie die ook nader zal worden bekeken. Dit is een meer wetenschappelijke benadering.

Voor monitoring zullen duidelijke randvoorwaarden worden gesteld. De provincie wil door goede monitoring de compensatie nauwlettend in de gaten houden. Het doen van een nultelling in het compensatiegebied is hier onderdeel van. In samenspraak met de eenheid Natuur en milieu van de provincie en de ANV Camperland zal een nadere invulling aan de monitoring worden gegeven. Afspraken hierover zullen vastgelegd worden.

2.5 Haalbaarheid en Betaalbaarheid

De voorgestelde werkwijze voldoet aan de gestelde kaders en eisen met betrekking tot de looptijd en financiën voor weidevogelcompensatie, zoals deze zijn vastgesteld door de provincie Overijssel in samenwerking met NMO en ANV Camperland.

Bij goedkeuring van voorliggend Plan van Aanpak door Gedeputeerde Staten van Overijssel kan in principe binnen een periode van enkele weken worden begonnen met de voorbereiding van de compensatie. De eerste stap in dit proces is het consulteren en contracteren van de gebiedsmakelaar.

Wij achten de gestelde streefdatum van 01-06-2013 haalbaar voor het vastleggen van afspraken met betrokken partijen om vanaf dat moment de compensatie in gang te zetten.

Ook financieel voorzien wij geen moeilijkheden. Volgens een ruime kostenraming zal de financiële compensatie aan agrariërs als gevolg van aangepaste bedrijfsvoering voor de komende tien jaar kunnen worden vergoed vanuit het binnen het project IJsseldelta-Zuid vrijgemaakte budget ten behoeve van weidevogelcompensatie. Tevens zal Gedeputeerde Staten van Overijssel op korte termijn uitspraken doen over de garantstelling van deze financiële compensatie in de daaropvolgende periode.

Bij de uitvoerings- en/of inrichtingsmaatregelen maatregelen i.k.v. de compensatie zullen uitstralingseffecten naar aangelegen percelen zoveel mogelijk worden vermeden. Er mag alleen gecompenseerd worden voor gedorven inkomsten en/of bij extra inspanning door de agrariër om de nesten te behouden dan wel te beschermen. Positieve uitstraling (het gaan nestelen van weidevogels op aangelegen percelen) voor de betreffende agrariërs mogelijkheden om aanspraak te maken op een beheersvergoeding.

NOOT: ZONDER GRONDWATERPEILBEHEER ZULLEN DE GESTELDE DOELEN MOGELIJK NIET GEHAALD WORDEN. ER ZAL SPRAKE ZIJN VAN EEN MINDER OPTIMALE INRICHTING WAT LEIDT TOT MINDER HOGE DICHTHEDEN. HIERDOOR ZAL ER OP EEN GROTER OPPERVLAK GECOMPENSEERD MOETEN WORDEN.

3 Inzet, afspraken en contractuele vastlegging

3.1 Beoogde afspraken en onderhandelingsruimte

In het compensatiegebied zal de (compensatie)opgave via een langdurig optimaal beheer, vastgelegd in langjarige beheercontracten binnen een bestaande agrarische bestemming, worden bereikt en geborgd. Deze optie geniet de uitgesproken voorkeur van de provincie en ANV Camperland. Een andere optie is om aan een agrarische bestemming nevenbestemming "Agrarisch met natuur- waarde weidvogels" te koppelen. Dit behelst een planologische aanpassing in het bestemmingsplan en heeft de sterke voorkeur van NMO.

Uitgaande van het beginsel '*geef initiatiefnemers ruimte met creatieve oplossingen te komen*' is het niet gewenst om een van tevoren opgesteld contract aan agrariërs voor te leggen. Het is meer wenselijk om aan de hand van een concreet taken-/doelstellingenkader het gesprek aan te gaan en de agrariër zo de ruimte te bieden om een eigen voorstel te doen. Wel dient er te worden voldaan aan de randvoorwaarden zoals deze zijn verwoord in paragraaf 3.4.

3.2 Kaders voor optimaal beheer

Beheer

- Zo optimaal mogelijk (essentieel voor het behalen van de doelstellingen). Bijvoorbeeld het zorgen voor een hoog grondwaterpeil (10cm tot 30cm onder maaiveld) en een groot gebied plasdras (+/- 5%). Plasdras betekent hier een gebied waarin het water tijdelijk, van 15 februari tot 15 april, ongeveer 5 tot 10 cm boven maaiveld staat;
- Jaarlijks bemesten is noodzakelijk om weidevogels te behouden; grote voorkeur heeft het gebruik van stalmest met een gift van ongeveer 10 tot 20m³ per ha; indien stalmest niet mogelijk is kan bemest worden met drijfmest
- Laat maaien: in 75% van het gebied rust in de broedperiode (van 1 april tot 15 juni / 1 juli). De overige 20% voorbeweiden tot 1 mei en daarna rust tot minimaal 15 juni;
- Of een rustperiode van 1 april tot 1 juni
- Er dient van binnen naar buiten te gemaaid te worden;
- Meewerking aan bestrijding van predatoren (vos en zwarte kraai).

Inrichting

- Open gebied is een vereiste;
- Reliëf in landschap is wenselijk;
- Waterpeilbeheer is essentieel, dus het streven

3.3 Inzet gebiedsmakelaar

Er zal een offerte-uitvraag naar de gebiedsmakelaar uitgaan. Hij zal binnen door de provincie gestelde kaders zoeken naar geschikte locaties in de IJsseldelta en de gesprekken en onderhandelingen voeren met geïnteresseerde partijen. Uitgangspunten voor de samenwerking van de provincie met de gebiedsmakelaar zijn:

1. De provincie gaat een contractuele overeenkomst aan met de gebiedsmakelaar;
2. Tijdens een eerste overleg met de gebiedsmakelaar worden de randvoorwaarden voor compensatie vastgelegd;
3. De provincie biedt de gebiedsmakelaar een aantal optionele locaties waar hij zich in beginsel op zal richten, deze worden in volgende paragraaf besproken;
4. Bij selectie van een potentieel compensatiegebied zal de gebiedsmakelaar te allen tijde samenwerken met ANV Camperland en DLG;
5. Contacten met agrariërs en geïnteresseerde partijen lopen in principe altijd via de gebiedsmakelaar of via het netwerk van ANV Camperland;
6. De gebiedsmakelaar zal op locatie gesprekken voeren met geïnteresseerden waar hij binnen de door de provincie vastgestelde kaders tot een overeenkomst zal moeten komen voor weidevogelbeheer door betreffende partij
7. Bij de onderhandelingen is te allen tijde optimaal beheer het uitgangspunt. Indien hier van afgeweken moet worden zal dit alleen mogelijk zijn na overleg met de provincie en ANV Camperland;

8. Bij uitvoering van deze opdracht dient de gebiedsmakelaar in nauwe samenwerking met DLG te handelen, één op één samenwerking is in ieders belang;
9. De locatiekeuze verdient speciale aandacht. Het is van belang de weidevogelcompensatie niet direct aangrenzend een gebied dat zeer geschikt is voor predatoren te plannen.

3.4 Voorkeursalternatieven en locaties

Bij het zoeken naar een goed compensatiegebied is het van belang in te spelen op kansen en te focussen op de meest kansrijke gebieden. Ten zuiden van de Bypass zijn reeds gronden verworven en hebben agrariërs interesse getoond. Kansrijke gebieden zijn bijvoorbeeld die gebieden waar de weidevogelstand nog relatief goed is, waar predatie op weidevogels gering is en bijvoorbeeld gebieden waar al relatief veel beheersovereenkomsten zijn afgesloten. Hieronder is een aantal alternatieven en locaties benoemd. De punten 2 t/m 8 staan in willekeurige volgorde en dus niet geprioriteerd.

1. Kamperveen, met inzet van reeds verworven gronden (60 ha) en gronden van geïnteresseerden die zich al hebben aangemeld direct ten zuiden van bypass. Als eerste zal door de gebiedsmakelaar verkend moeten worden of er animo is om in het gebied direct ten zuiden van de bypass, waar de gronden reeds (grotendeels) verworven zijn en die onderdeel zijn van het in voorbereiding zijnde bestemmingsplan Kampen een Grutto-boerderij te starten. Tot mei 2011 is het nog mogelijk om hier een bouwkaavel in het bestemmingsplan voor op te nemen en om hier de nevenbestemming "Agrarisch met natuurwaarde weidevogels" aan te verbinden (dat heeft in dit geval de voorkeur);
2. Zoekgebied Mastenbroek, contact met geïnteresseerde agrariërs in polder Mastenbroek;
3. Inventariseren mogelijkheden in Melmerpolder (door NMO aangedragen locatie);
4. Kampereiland in afstemming met Stadserven N.V. en de gemeente Kampen;
5. Onderzoek naar mogelijkheden voor compensatie in de Pieperpolder;
6. Uitvraag bij grensprovincies om daar compensatie te realiseren;
7. Financiële compensatie.

3.5 Projectbudget en financiering

Financiering van de compensatie vindt plaats vanuit het projectbudget. Het projectbudget voor weidevogelcompensatie bedraagt ongeveer 1.8 miljoen euro.

Indien de compensatie is gerealiseerd kan na 10 jaar het weidevogelbeheer worden gecontinueerd voor nog eens 15 tot 20 jaar op basis van SNL subsidies. Mochten de subsidieregelingen vervallen, zal de provincie garant staan voor continuering van dit beleid. Hiervoor is een GS-besluit (garantstelling) nodig.

Er zijn mogelijkheden om het SNL budget aan te vullen als de bedrijfsvoering op weidevogelbeheer wordt geïntensiveerd of uitgebreid. Dit is ook gebeurd bij dhr. Pelleboer.

Onderstaande opties zijn geordend aan de hand van de aan de betreffende optie verbonden kosten. De laatste twee opties zijn tegen het huidige beleid bezien vrijwel niet haalbaar.

Voorkeursvolgorde voor omgaan met de bestemming:

1. Grond behoudt zijn agrarische functie, met afspraken over optimaal weidevogelbeheer in samenwerking met de agrariër via notariële vastlegging
2. Grond behoudt zijn agrarische bestemming, waaraan in het bestemmingsplan een nevenbestemming 'natuur(waarden)' wordt gekoppeld. Hierdoor wordt de bestemming bindend voor andere partijen dan alleen de agrariër. Dit alternatief geniet de voorkeur van NMO
3. Grond krijgt een permanente natuurdoelstelling (zonder verwerving)
4. Grond krijgt een permanente natuurdoelstelling (met verwerving)

De verdeling van de kosten voor compensatie tussen de gemeente Kampen en de provincie wordt gedaan naar rato van fysiek effect zonder inachtneming van verschil in uitvoeringstermijn (onderscheid tussen provinciale en gemeentelijke ontwikkelingsgebieden)

4 Uitvoeringsstrategie weidevogelcompensatie

4.1 Vervolgacties en afspraken

- Door GS vaststellen van voorliggend Plan van Aanpak Weidevogelcompensatie
- Algemene mail naar al vrijwillig aangemelde agrariërs en betrokken partijen over planning van het proces vanaf heden (na GS-besluit);
- Opdrachtverstrekking opstellen voor een gebiedsmakelaar, gevolgd door eerste inhoudelijk gesprek (april-mei 2012)
- Vanaf begin juni 2012 een verkenning naar de mogelijkheden voor compensatie en het in beeld brengen van geïnteresseerde agrariërs in het gebied grenzend aan het gebied waar de ingreep plaatsvindt door de gebiedsmakelaar;
- Eventueel advertentie/oproep in nieuwsbrief en/of regionale bladen "Grutto zoekt boer".
- Mogelijk een bezoek aan voorbeeldsituatie op locatie eventueel met vertegenwoordiging van NMO, ANV Camperland en met eventuele geïnteresseerde partijen;

In de bijlage is een contactenlijst weergegeven welke wanneer nodig wordt bijgewerkt (bijlage I).

4.2 Fasering

1. Vanaf begin juni 2012: actieve inzet gebiedsmakelaar en verkenning mogelijkheden compensatiegebied(en)
2. Tweede helft 2012 – eerste helft 2013: uitvoeren verkenning en realisatie
3. Eindtijd voorbereiding en realisatie compensatie: 30 juni 2013
4. Uitvoering monitoring (nulmeting) in compensatiegebied: voorjaar (april-mei) 2013

Bijlage 1 Plan van Aanpak gemeente Kampen

De gemeente Kampen gaat uit van een compensatieopgave in totaal 8 broedparen Grutto. Vanuit de IJsseldelta zuid (bypass) komen 7 broedparen komen op rekening van woningbouwproject Reeve (aantal naar boven afgerond) en 1 broedpaar is een compensatieverplichting vanuit het project modelvliegclub (F. Kuenen, 2011).

Conform het provinciale plan van aanpak wordt een realistische inschatting gehanteerd met 1 broedpaar per 2 hectare. Dit houdt in dat de gemeente Kampen een gebied van minimaal 16 hectare moet "inrichten" als weidevogelgebied.

Om te voldoen aan de compensatie voor weidevogels vanuit de gemeente Kampen bestaan twee mogelijkheden. Hieronder worden de mogelijkheden beschreven. De uiteindelijke invulling van het plan van aanpak zal bestaan uit een combinatie van opties. Bovendien zal de invulling aan de hand van monitoring kunnen worden bijgesteld.

Zwartemeerpolder en Cockspolder

In het noorden van de gemeente Kampen zijn twee zoekgebieden aangewezen voor nieuwe natuur. Beide gebieden zijn laag gelegen en hebben van nature een hoge grondwaterstand. Ook is de grondwaterstand hier eenvoudig te regelen zonder dat dit direct gevolgen heeft voor omliggende percelen. Een ander perceel aan de Noorderrandweg direct ten westen van de Zwartemeerpolder is reeds ingericht als gebied (plasdras) voor steltlopers ten behoeve van extra (bovenwettelijke) compensatie voor de Zuiderzeehaven.

In totaal is hier circa 14 hectare omgevormd tot natuurterrein. Van deze 14 hectare heeft 8 hectare betrekking op extra compensatie in het kader van de Zuiderzeehaven en 6 hectare is bedoeld voor toekomstige projecten (Van den Brandhof, 2009). Dit jaar zijn hier enkele honderden grutto's geteld (mondelinge mededeling W. Poortman). Deze waarneming had echter alleen betrekking op foeragerende dieren. Het gebied herbergt 0 broedparen en is dus niet geschikt om te dienen als compensatie in het pagina 5 van 9 kader van de ontwikkelingen beschreven in dit plan van aanpak. Binnen deze zoekgebieden zijn enkele boerenbedrijven gevestigd die de gronden pachten van Kampereiland Vastgoed NV. Eén agrariër op het Kampereiland heeft aangegeven zich in te willen zetten voor weidevogels. Omdat uitgebreid weidevogelbeheer binnen het agrarische deel van het Kampereiland een externe werking kan hebben op de bedrijfsvoering van andere bedrijven, is dit niet zonder meer mogelijk. De agrariër in kwestie is bereid zijn bedrijf te verplaatsen naar één van de twee polders. Daar is uitgebreid weidevogelbeheer wel mogelijk gelet op doelstelling zoekgebieden. Doordat op het Kampereiland percelen vrijkomen voor intensief agrarisch beheer, kunnen andere agrariërs hiervan profiteren door uitbreiding of verplaatsing van bedrijvigheid.

Kampereiland (agrarische gronden)

Op het Kampereiland hebben de meeste gronden een agrarische doelstelling. De agrariërs krijgen hier ruimte om te intensiveren en te groeien. De nieuw op te richten SPLIJ+ (Stichting Particuliere Landschapsdiensten IJsseldelta +) kan worden benaderd om namens de gemeente onderhandelingen te voeren met agrariërs. De gemeente kan hierbij beheervergoeding (compensatie) geven voor het afsluiten van privaatrechterlijke beheercontracten tussen de SPLIJ+ en agrariërs. De agrariërs geven daarbij aan hoeveel grond zij kunnen en willen inzetten voor het weidevogelbeheer. De hoeveelheid grond kan, afhankelijk van bodemtype, grondwaterstand en wijze van beheer, worden gerelateerd aan een aantal gruttopaartjes. Wanneer voldoende grond is ingezet ter compensatie van woongebied Reeve en de modelbouwclub, dan hoeven in het kader van dit plan van aanpak niet meer contracten te worden afgesloten. Als blijkt dat dit een goed werkend instrument is, dan kan dit door de gemeente worden ingezet voor andere projecten.

Een belangrijk onderdeel van deze aanpak is een meerjarige monitoring van de ontwikkeling van de weidevogels. Deze monitoring is niet alleen noodzakelijk om te bepalen of de uiteindelijke compensatieopgave is behaald maar ook om eventueel tussentijds het beheer bij te stellen.

Omdat het weidevogelbeheer kan leiden tot een verminderde opbrengst en arbeidsintensiever is dan het reguliere, grootschalige beheer is het belangrijk om gedurende meerdere jaren een reële compensatie te voorzien en de daarvoor benodigde middelen te reserveren (bijvoorbeeld gelabeld storten in Groenfonds).

Bijlage 2**Contacten**

Betrokkenen / geraadpleegden			
Jan Bakker (DHV)	Adviseur voor het natuurdossier	jan.j.bakker@dhv.nl	06 263 843 46
Marloes Pikkemaat	LNL		
Obe Brandsma	LNL	OH.Brandsma@overijssel.nl	038 499 8537
Piet Bremer	BA	P.Bremer@overijssel.nl	038 499 9467
Gerben Mensink	Natuur en Milieu Overijssel	mensink@natuurmilieu.nl	038 425 09 65
Gerben Ekelmans	Staatsbosbeheer	g.ekelmans@staatsbosbeheer.nl	0570 74 71 37
Jan-Olaf Tjabringa	Gebiedsmakelaar	tjabringa@cultuurland.com	088 784 43 00
Gerrit Gerritsen	Vogelbescherming	gerrit.gerritsen@vogelbescherming.nl	
Joop Beens	ANV	joop.beens@timzo.nl	038 385 63 47
Andre Blankvoort	ANV	ablankvoort@freeler.nl	038 355 68 64 / 06 10 46 10 55
Erwin Booij	Landschap Overijssel		
Arjan Otten	Provincie Overijssel	a.otten@overijssel.nl	038 499 8108